

**Public Defender of Rights**  
**Mgr. Anna Šabatová, Ph.D.**

In Brno, on 3 November 2014  
File ref.: 1/2014/SZD/MP  
Your ref.: Pl. ÚS 19/14

Constitutional Court  
Joštova 8  
66083 Brno

(stamp)  
Constitutional Court of the Czech republic  
Joštova 8, 660 83 Brno

Received on: 06/11/2014  
Number of attachments:  
File ref.: see the number code  
Attended by:

Petitioner: XXX,  
All domiciled at

Represented by: Mgr. David Zahumenský, attorney-at-law, with the  
registered office at Burešova 6, Brno

Parties to the proceedings: Municipal Court in Prague  
Supreme Administrative Court

Re: The constitutional complaint against the Judgment of  
the Supreme Administrative Court file reference 4 As  
2/2013-75 of 17 January 2014 the Decision of the  
Municipal Court in Prague file reference 4 A 43/2012-  
118 of 31 October 2012  
Associated with the petition seeking the annulment of  
the provisions of Section 46 of Act No. 258/2000 Coll.,  
on Public Health Protection, and Section 29 (1) (f) of  
Act No. 200/1990 Coll., on Infractions

**Statements of the Public Defender of Rights**

**Through the data box system**

## 1. Introduction

On 8 October 2014, I informed the Constitutional Court that I would not exercise my right to intervene as the secondary party to the proceedings. However, I promised to send the Court a statement reflecting the existing experience of the Public Defender of Rights.

**I do not question the system of mandatory vaccination in the Czech Republic itself** (I am not in favour of its abolition). However, I am convinced **of the necessity of its revision**.

On 19 August 2014, in the case file reference Pl. ÚS 16/14, I commented on the problematic nature of the **legal basis** of the mandatory vaccination representing a limitation of the fundamental right.<sup>1</sup>

The constitutional complaint associated with the petition seeking the annulment of the provisions of the Acts provides a detailed analysis of the issue and the necessary arguments. I therefore focus more on summarising the findings based on the complaints addressed to the Defender.

## 2. Defender's Experience

The Public Defender of Rights has received more than fifty complaints on vaccination issues. Most frequently, the complainants have expressed reservations about the **extent** of mandatory blanket vaccination of children (the number of mandatory vaccinations or terms – vaccination at an early age) and the **adverse effects** of vaccination. They also mentioned shortcomings in the instruction of the parents of vaccinated children (for informed consent purposes) and the **practical issues** of the “alternative” procedure (e.g. failure to reimburse a vaccine containing fewer components from the public health insurance system). They also questioned the regularity of reporting adverse effects of vaccines or downplaying the consequences of vaccination (refusing the link between certain health problems and vaccination).

I have also noted some **neurologists and allergologists'** warnings about the risks of the current vaccination system.

In general, there is no doubt about the **unusually wide extent of mandatory vaccination** in the Czech Republic (compared to other European countries), the **minimum space for exemptions and significant sanctions** for both legal guardians (fine, reporting to the office for social and legal protection of children, or non-admission to pre-school education), and for the children themselves (the mentioned non-admission to pre-school education or the impossibility to participate in some school activities or recovery events).

---

<sup>1</sup> In agreement with the Petitioner, I believe that the provisions contested by him, and the provisions of Section 46 of the Public Health Protection Act, fail to comply with the requirement of a legal basis for a possible limitation of a fundamental right under Article 4 (2) of the Charter. In fact, the legislature failed to even define the essential parameters of mandatory vaccination (it failed to set limits on the authorisation) and apparently delegated the imposition of primary obligations to the executive power. The by-law regulation itself, without being supported in the law, specified the defining features of mandatory vaccination.”

The Defender has therefore repeatedly pointed out, in the summary reports on its activities, the **need for an individual approach** in the application of the Public Health Protection Act (taking into account the circumstances of a particular case, including previous negative experience with vaccination in the family, or any other serious reasons). The Defender appealed to public health authorities to improve communication with the parents of (un)vaccinated children and, in exceptional and justified cases, did not apply sanctions for refusal of vaccination. As early as 2004, the Defender asked the Ministry of Health to commence to address possible **exemptions from mandatory vaccination** and to consider the **possibility of amending the legal regulation**. However, the Ministry has not admitted the possibility of any changes.

I expressed doubts about mandatory vaccination as a statutory condition for **access to pre-school education** in the proceedings under file reference. Pl. ÚS 16/14.

### 3. Conclusion

The Defender's experience generally indicates a **risk of rejection of a factual discussion** (considered to be inadmissible to question the current system) and of the legislature's resistance to any changes.

I am convinced that the possible annulment of Section 46 of the Public Health Protection Act, as an insufficient legal basis for a possible limitation of a fundamental right, **does not necessarily call into question the very system of mandatory vaccination in the Czech Republic**. On the contrary, it could open up much-needed space for its revision based on a serious expert discussion on the need for the current extent of mandatory blanket vaccination of children compared to the risks of non-vaccination for both individuals and society, taking into account the possible adverse effects of vaccination. The necessary confidence in the selected vaccination system can also be supported by a more sensitive individual approach (defining the necessary exceptions), "loosening" the vaccination calendar, or the reimbursement of milder vaccines from the public health insurance system.

Mgr. Anna Šabatová, Ph.D.  
Public Defender of Rights  
(signed electronically)

**Veřejná ochránkyně práv**  
**Mgr. Anna Šabatová, Ph.D.**

V Brně dne 3. listopadu 2014  
Sp. zn.: 1/2014/SZD/MP  
Vaše sp. zn.: Pl. ÚS 19/14

Ústavní soud  
Joštova 8  
660 83 Brno

<b>ÚSTAVNÍ SOUD ČR</b> Joštova 8, 660 83 Brno	
Došlo dne: -6-11-2014	4
_____ krát Přílohy: _____	
Čj.: viz číselný kód Vyřizuje:	

Navrhovatel:

[redacted]  
[redacted]  
[redacted]  
všichni bytem [redacted]

Zastoupení:

Mgr. Davidem Zahumenským,  
advokátem se sídlem Burešova 6, Brno

Účastníci řízení:

Městský soud v Praze  
Nejvyšší správní soud

Vedlejší účastník:

Ministerstvo zdravotnictví

Věc:

Ústavní stížnost proti rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 4 As 2/2013-75 ze dne 17. 1. 2014 a rozsudku Městského soudu v Praze č. j. 4 A 43/2012-118 ze dne 31. 10. 2012

spojená s návrhem na zrušení ustanovení § 46 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, a § 29 odst. 1 písm. f) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích

**Vyjádření veřejné ochránkyně práv**

**Systémem datových schránek**

**Předchází**

## 1. Uvedení do problematiky

Dne 8. října 2014 jsem informovala Ústavní soud, že nevyužiji svého práva vstoupit do řízení jako vedlejší účastník. Přislíbila jsem však zaslat soudu vyjádření zohledňující dosavadní zkušenosti veřejného ochránce práv.

**Nezpochybňuji samotný systém povinného očkování v České republice** (nejsem zastáncem jeho zrušení). Jsem však přesvědčena o **nezbytnosti jeho revize**.

K problematičnosti **zákonného základu** povinného očkování představujícího omezení základního práva jsem se vyjádřila již dne 19. srpna 2014 ve věci sp. zn. Pl. ÚS 16/14.<sup>1</sup>

Ústavní stížnost spojená s návrhem na zrušení ustanovení zákonů přináší podrobný rozbor problematiky a potřebnou argumentaci. Soustředím se proto spíše na shrnutí poznatků vycházejících z podnětů adresovaných ochránci.

## 2. Zkušenosti ochránce

Veřejný ochránce práv obdržel více než padesát podání k problematice očkování. Nejčastěji stěžovatelé vyjadřovali výhrady k **rozsahu** povinného plošného očkování dětí (počtu povinných očkování, termínům – očkování v příliš raném věku) a k **nežádoucím účinkům** očkování. Zmiňovali rovněž nedostatky v poučení rodičů očkováných dětí (pro účely poskytnutí informovaného souhlasu) a **praktické problémy** „alternativního“ postupu (např. neproplacení vakcíny obsahující méně složek ze systému veřejného zdravotního pojištění). Zpochybňovali také řádnost hlášení nežádoucích účinků očkovacích látek, či zlehčování následků očkování (odmítání souvislosti určitých zdravotních problémů s očkováním).

Zaznamenala jsem také upozornění některých **neurologů a alergologů** na rizika současného systému očkování.

Obecně není pochyb o **neběvale širokém rozsahu povinného očkování** v České republice (ve srovnání s ostatními evropskými státy), **minimálním prostoru pro výjimky a citelných sankcích** jak pro zákonné zástupce (pokuta, nahlášení orgánu sociálně-právní ochrany dětí, nepřijetí k předškolnímu vzdělávání), tak pro děti samotné (zmíněné nepřijetí k předškolnímu vzdělávání, nemožnost účasti na některých školních aktivitách, či zotavovacích akcích).

Ochránce proto v souhrnných zprávách o své činnosti opakovaně upozorňoval na **nutnost individuálního přístupu** při aplikaci zákona o ochraně veřejného zdraví

---

<sup>1</sup> „Ve shodě se stěžovatelem se domnívám, že jím napadená ustanovení, ani ustanovení § 46 zákona o ochraně veřejného zdraví, nedostojí požadavku zákonného základu pro možné omezení základního práva podle článku 4 odst. 2 Listiny. Zákonodárce totiž nevymezil ani podstatné parametry povinného očkování (nestanovil meze zmocnění) a zjevně tak na moc výkonnou delegoval uložení primárních povinností. Podzákonná úprava pak sama, bez opory v zákoně, vymezila definiční znaky povinného očkování.“

(zohlednění okolností konkrétního případu včetně předchozích negativních zkušeností s očkováním v rodině, případně jiných závažných důvodů). Apeloval na orgány ochrany veřejného zdraví, aby zlepšily komunikaci s rodiči (ne)očkováných dětí a ve výjimečných a odůvodněných případech neuplatňovaly sankce za odmítnutí očkování. Již v roce 2004 ochránce žádal Ministerstvo zdravotnictví, aby se začalo zabývat možnými **výjimkami z povinného očkování** a zvážilo **možnost změny právní úpravy**. Ministerstvo však nepřipouští možnost jakýchkoliv změn.

Pochybnosti o povinném očkování jako zákonné podmínce pro **přístup k předškolnímu vzdělávání** jsem vyjádřila v řízení pod sp. zn. Pl. ÚS 16/14.

### 3. Závěr

Zkušenosti ochránce obecně nasvědčují **riziku odmítání věcné diskuse** (považované za nepřipustné zpochybňování stávajícího systému) a odporu gestora právní úpravy k jakýmkoliv změnám.

Jsem přesvědčena o tom, že případné zrušení ustanovení § 46 zákona o ochraně veřejného zdraví, jako nedostatečného zákonného základu pro možné omezení základního práva, **nepředstavuje nutně zpochybnění samotného systému povinného očkování v České republice**. Naopak by mohlo otevřít tolik potřebný prostor pro jeho revizi vycházející ze seriózní odborné diskuse k potřebnosti stávajícího rozsahu povinného plošného očkování dětí v porovnání s riziky neočkování jak pro jednotlivce, tak pro společnost, a to vše s přihlédnutím k možným nežádoucím účinkům očkování. Potřebnou důvěru ve zvolený systém očkování může podpořit také citlivější individuální přístup (zakotvení potřebných výjimek), „rozvolnění“ očkovacího kalendáře, či úhrada šetrnějších vakcín ze systému veřejného zdravotního pojištění.

Mgr. Anna Šabatová, Ph.D., v. r.  
veřejná ochránkyně práv  
(elektronicky podepsáno)